

Juhász Kristóf

A tehetetlen dodó és a kardozós partraszállás

Vége egy konkrét cím, végre nyílt sisakos síkraszállás a sok agyoncizellaltan intellektualizáló, többszörösen áthallásos agytekerés után! – kiált fel a recenzens, mikor VÖRÖSKÉRY DÓRA *Röpképtelen madarak* című kötetére veti kiegészített pillantását. A fiatal szerző első könyvének borítóján a címhez hűen röpképtelen madarokat látunk, struccot, emut... és talán kazuárt meg guvatot, szépen, egymás tetején, mint a brémai muzsikások. Tehetetlen dodó nincs a borítón, pedig az a kedvenc röpképtelen madaram. Mégis őt foglaltam recenzióm címébe, afféle kései diákcsínyként – hiszen az egész kötet egy nagy diákcsíny, szemtelenkedések csokra, iskoláskönyvben Petőfire rajzolt napszemüveg, Tinódi lantja helyébe firkált elektromos gitár. Vagy hogy a borító konkrétságánál maradjunk: mint mikor egy Monthy Python-szkeccsnek az a visszatérő motívuma, hogy valaki hamisítatlan bemondóhangon felkonferálja: a vörösfenyő! És következik egy diakocka, rajta, láss csodát: a vörösfenyő.

„Egész Bánomzug felbolydult, mikor az özvegy Pista bácsi meglátta az apokalipszis közeledtét.

– Egy lovas volt, isten bizony! Nem e világi, az is jól látszott: nem feszült bőr a husára, koponyája tar volt, persze milyen is legyen egy koponya? Karikás ostor volt a baljában, a pattintásra legurult a Hold az égboltrul, és a marhák, amiket terelt! Pokolbéli gulya volt az! Véres nyálat hörögtek, és úgy trappoltak izzó patáikkal, hogy a vakondok is kifordultak a földből.

(...)

– *Keljen fel, Icuka, nem lesz itt a világvége!* – *Csóka Miska daliás hordótermete a reggeli napfényben fürdőzött. – A marha pörköltbe való!* – *kiáltotta világgá, mint egy isteni kinyilatkoztatást*” – olvashatjuk az *Egyketted lovasban*. Hasonlóan egyszerű, blikkfangos, jópofa, aranyos abszurdítások vonulnak végig a kötetben, van örkényi, groteszk danse macabre, szuperhősös lektűrfricska, népmese-parafrazis, *Conan, a barbár*-féle fantasy-szösszenet némi természetvédelmi indulattal felöntve, kardozós-baszóspartraszállós-boszorkányos sellőbosszúállás, és elkárhozás-miniatúra à la Clive Barker. Lássunk egy tipikus fordulatot a Sellőpénzből:

„*A vér Michael de Grammont ütőeréből pulzált. A megsebzett sellő átharapta de Grammont torkát, éles kis fogai tépték a férfi húsát, miközben egyetlen szót ismételtetett őrjöngve: felfallak, felfallak, felfallak.*

Malefica hitetelenkedve nézte a bosszúszomjas sellőt, majd felcacagott:

– *Tetszik, ahogy ezt az ostoba emberi lényt elpusztítottad. Alkut ajánlok. Ha tizennégy év alatt megölsz ezernégyszáz embert, akkor kérhetsz tőlem bármit. Rendben?*

Nem biztos, hogy a sellő megértette, de tétován biccentett, mire a boszorkány elmosolyodott. Egy pillanattal később hajlott hátú öregember állt a helyén.

– *Akkor tizennégy év elmúltával, kicsi sellőlány – krákogta, miközben lesimogatta de Grammont véréét a lány arcáról, majd köddé vált.*”

Aki ismeri a kortárs és közelmúltbéli fantasy-szörnyes szubkultúrát, az érteni és szeretni fogja ezt a világot. Aki nem ismeri, csak van érzéke az abszurdhoz, az is jól szórakozhat, legfeljebb nem érti majd az utalások egy részét. A kötet egészét körülengi valami „ifjú leányka párhuzamos világoknak szóló titkos naplójegyzetei”-utánérzés. Az Előretolt Helyőrség Íróakadémiának jó szimata van, ugyanis valóban szükség van „kamaszlányok titkos naplóira”, elsősorban a naplóíró kamaszlányok tö-

megeinek – a kimondottan számukra írt kötetekkel el lehetne árasztani Középföldét, de mind egy kaptafa, unalmas, közhe-lyes, a vélt korszellem után erőlködve botladozó, szakmányban gyártott iparosmunka. Tulajdonképpen oda kéne tenni ezt a kötetet a könyvesboltokban a romantikus vámpíros, romanti- kus sulis osztálytársas etc. lánykakönyvek közé, és az elárusító- nak a lelkére kötni, hogy ha valaki böngészni kezdi a zsánert, azonnal ajánlja a *Röpképtelen madarakat*. Irodalompedagógiai aspektus: a popkulturális utalásokkal eladatja magát a könyv a hipszterlányoknak, akik észre sem veszik, és belépnek, teszem azt, Örkény vagy Karinthy előszobájába. Bizony mondom nék- tek: becsüljük meg a posztmodern gegeket, mert megfelelő hoz- záállással kultúrüdvünket szolgálhatják azok is. Közben olykor még el is kuncogjuk magunkat.

Vöröskéry Dóra: *Röpképtelen madarak*. Előretolt Helyör- ség Íróakadémia, Budapest, 2019.

